Hz. EBU BEKİR

Adı ve Nesebi:

- Adı: Abdullah. Cahiliyye döneminde Abdulkâbe olan ismini, Müslüman olduktan sonra Resûlullah'ın tavsiyesiyle Abdullah olarak değiştirmişti.
- Annesi Selma binti Sahr, hamileyken çocuğu erkek doğar ve yaşarsa onu Kâbe'ye adayacağını herkese ilan etmişti. Çünkü daha evvel doğan erkek çocuklarının hepsi ölmüş, bir türlü erkek çocuğa sahip olamamıştı. Ellerini açtı ve "Allah'ım! Bu çocuk ölümden hayata Senin bağışladığın biricik yavrum olsun. Onu bana bağışla." diye dua etti. Doğan erkek çocuk yaşıyordu ve onun adını "Abdulkâbe" (Kâbe'nin kulu) koymak istediğinde eşi buna itiraz etmedi. Çünkü Beytullah'ın Ebrehe'nin ordusundan kurtuluşunun üzerinden henüz üç yıl geçmişti.

Olup bitenler olanca dehşetiyle zihinlerde canlılığını korumaktaydı. Ebû Bekir'in ailesi de oğullarını Kâbe'ye adamak suretiyle Rablerine olan şükür borçlarını ifa etmek istiyorlardı.

- Fakat Rasûlullah daha sonra gerçek kulluğun mekândan ziyade mekânların Rabbi olan Allah'a yapılması gerektiğine işaret ederek Hz. Ebû Bekir'in Abdulkâbe (Kâbe'nin kulu) olan ismini, Abdullah (Allah'ın kulu) olarak değiştirmişti.
- Teym oğulları kabilesinden olan Ebû Bekir'in nesebi Mürre b. Kâ'b'da Rasûlullah'la birleşir. Anasının adı Ümmü'l-Hayr Selma, babasının ki Ebû Kuhafe'dir.

Künyesi:

- Künyesi: Ebû Bekir.
- “Bekir” isimli bir çocuğu olmadığı halde kendisine niçin bu künyenin verildiği konusunda farklı rivayetler bulunmaktadır. “Bekir” kelimesi bünyesinde, acele etmek, öne geçmek, yağmurun ilk damlası, bir şeyin ilki, namaza ilk vaktinde yetişmek, insanın ilk çocuğu, ağacın ilk meyvesi, verimli toprak gibi anlamları barındırmaktadır. Barındırdığı anlamların hemen hepsinde “ilk olma” özelliği göze çarpmaktadır. Hayatını incelediğimizde göreceğiz ki bu isim Hz. Ebû Bekir’in hayatının tek kelime ile özeti: İlk iman edenler arasında yer alması, yapılacak hayırlarda ilk öne atılanlardan olması, ilk halife oluşu…

Lakabı:

- Lakaplarından biri, Azat edilmiş anlamına gelen**(Atîk)**dir. Bunun sebebini Hz. Aişe şöyle anlatıyor:

- **أَنَّ أَبَا بَكْرٍ، دَخَلَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ فَقَالَ: «أَنْتَ عَتِيقُ اللَّهِ مِنَ النَّارِ» فَيَوْمَئِذٍ سُمِّيَ عَتِيقًا**

- Babam Ebu Bekir, Rasulullah'ın yanına girdi. Rasulullah ona şöyle dedi.

- *"Sen Allah'ın cehennemden azat ettiği kişisin"*[1] Bundan sonra Ebu Bekir "Atîk" olarak isimlendirildi.

---

[1] Tirmizi.

- Hz. Ebu Bekir’in diğer bir lakabı da**(Sıddîk)**dır. Ona bu lakabın verilmesi ise şöyle olmuştur.
- Mekke'liler bu olay karşısında şaşkına döndüler. Hemen Hz. Ebû Bekir'e koştular ve Peygamberimizin İsrâ'ya dair verdiği haberi ona naklettiler. Hz. Ebû Bekir onlara:
- “Muhammed'in doğru sözlü olduğuna kanaatim vardır. Bu kanaatimi size de bildiririm” dedi. Onlar:
- “Demek Muhammed'in bir gecede Mescid-i Aksâ'ya gidip sonra dönüp geldiğini sen de tasdik mi ediyorsun?” dediler. Hz.Ebû Bekir:

- إِنْ كَانَ قَالَهُ فَقَدْ صَدَقَ، وَإِنَّا لَنُصَدِّقُهُ فِيمَا هُوَ أَبْعَدُ مِنْ هَذَا، نُصَدِّقُهُ عَلَى خَبَرِ السَّمَاءِ.

- “Eğer bunu o (sas) dediyse muhakkak doğrudur. Değil bu, bundan daha ziyade uzaklarına da meleklerin gökten haber getirdiklerine de inanmışımdır” dedi. Bu cihetle Ebû Bekir (r.a.)'e "Sıddık" denildi.

Hayatı:

- Hz. Ebû Bekir, Fil yılından iki sene birkaç ay sonra 571'de Mekke'de dünyaya gelmiş, güzel hasletlerle tanınmış ve iffetiyle şöhret bulmuştur. İçki içmek câhiliye döneminde çok yaygın bir âdet olduğu halde o hiç içmemiştir. O dönemde Mekke'nin ileri gelenlerinden olup Arapların nesep ve ahbâr ilimlerinde meşhur olmuştur. Kumaş ve elbise ticaretiyle meşgul olurdu; sermayesi kırk bin dirhemdi ki, bunun büyük bir kısmını İslâm için harcamıştır.
- Rasûlullah'a iman eden Ebû Bekir İslâm dâvetçiliğine başlamış, Osman b. Affân, Zübeyr b. Avvâm, Abdurrahman b. Avf, Sa'd b. Ebî Vakkas ve Talha b. Ubeydullah gibi İslâm'ın yücelmesinde büyük emekleri olan ilk Müslümanların birçoğu İslâm'ı onun dâvetiyle kabul etmişlerdir.

- Hz. Hatice'den sonra Rasûlullah'a ilk iman eden odur. Hz. Peygamber İslâm'ı tebliğinin ilk zamanlarında kiminle konuştuysa en azından bir tereddüt görmüş, ancak Ebû Bekir şeksiz ve tereddütsüz bir şekilde kabul etmiştir. Hatta Hz. Peygamber onun imanının büyüklüğünü ifade etmek için şöyle buyurmuştur:

- لَوْ وُزِنَ إِيمَانُ أَبِي بَكْرٍ بِإِيمَانِ أَهْلِ الْأَرْضِ لَرَجَحَ بِهِمْ.

- *"Bütün insanların imani bir kefeye, Ebû Bekir'in ki bir kefeye konsa, onun imani ağır basardı."*[2]

---

[2] İbn Hanbel.

- Urve anlatıyor: "Abdullah İbnu Ömer'e müşriklerin Rasûlullah'a yaptıkları kötülüklerin en fenası hangisi idi?" diye sordum. Şunu anlattı:
- "Rasûlullah namaz kılarken Ukbe İbnu Ebi Mu'ayt'ın kendisine gelerek ridasını boynuna geçirip şiddetli şekilde boğduğunu gördüm. O sırada Ebu Bekir gelerek onu itti ve:
- أَتَقْتُلُونَ رَجُلًا أَنْ يَقُولَ رَبِّيَ اللَّهُ
- "Sen, Rabbim Allah'dır dediği için mi bir adamı öldürmek istiyorsun?" dedi.[3]

---

[3] Buhari.

- Hz. Ebu Bekir, müşriklerin işkenceleri altında inleyen, Rablerinden başka kimsesi olmayan Müslüman köleleri satın alarak hürriyetlerine kavuşturmuştu. Belki de Hz. Ebû Bekir'in hayatının bu kadar bereketli olmasının sebeplerinden biri, darda olan bu insanların yaptığı duaların makbul olmasıdır. Mesela Bilal b. Rabbah (Bilal-i Habeşi), Ümeyye b. Halef el-Cimhi'nin kölesiydi. Efendisi ona işkencenin en acısını uyguluyordu. Hz. Ebû Bekir, beş okka altın ödeyerek onu satın aldı. Ödeme yapıldıktan sonra Ümeyye, Hz. Ebû Bekir'e:
- - Eğer direnseydin, onu bir okkaya bile sana satardım, deyince Hz. Ebû Bekir:
- - Eğer sen de direnseydin, sana yüz okka bile öderdim, diye cevap verdi.

- Müşriklerin zulmünden kurtardığı diğer Müslüman köleler: Bilâl-i Habeşi'nin annesi Hamâme, Âmir b. Füheyre, Ubeys, Ümmü Ubeys, Ebû Fükeyhe, Zinnûre Hâtun, Nehdiye Hatun, Lübeyne Hâtun. (Allah hepsinden razı olsun, bizleri de o yolun yolcusu eylesin) Allah Teâlâ onun bu davranışını, Kur'an-ı Kerim'de şöyle övmektedir:

- **فَأَمَّا مَن أَعْطَى وَاتَّقَى {5} وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَى {6}فَسَنُيَسِّرُهُ لِلْيُسْرَى**

- ***"Artık kim verir ve sakınırsa, en güzeli de tasdik ederse, Biz de onu en kolaya hazırlarız (onda başarılı kılarız)."*** [4]

- Hz. Ebû Bekir itibar sahibi ve Mekke'de yüksek bir mevkiye sahip olmasına rağmen Kureyş'in taarruzundan kurtulamadı. Bisetin beşinci

---

[4] Leyl, 92/5-7.

senesinde Allah Resûlü'nün iznini alarak dayısının oğlu Haris b. Halid ile Habeşistan'a hicret etmek üzere yola çıktı. Yolda eski dostu olan Kare Kabilesinin reisi İbnü'd-Düğünne ile karşılaştı. İbnü'd-Düğünne'nin sözleri, bir müşrikin ağzından, Hz. Ebû Bekir'in faziletini ortaya koyması açısından manidar:

- "Senin gibi bir insan ne (yurdundan) çıkar, ne de çıkarılır. Sen, insanlara başkalarının yanında bulunmayan şeyler ihsan edersin. Akraba haklarını gözetirsin, acizleri korursun, misafire ikram edersin, hak yolunda musibetlere uğrayanlara yardımcı olursun. Ben seni himayeme alırım. Dön ve Rabbine, memleketinde ibadet et." dedi.
- Hz. Ebû Bekir, Mekke'sine ve Resûlü'ne geri döndü. Kureyşliler İbnü'd-Düğünne'nin hamiliğini reddetmediler. Ancak İbnü'd-Düğünne'ye:

- "Ebû Bekir'e uğra! Rabbine evinde ibadet etsin, namazını da evinde kılsın ve ne isterse onu okusun. Ancak bizi okuduğuyla rahatsız etmesin ve açıktan (Kur'ân) okumasın. Biz kadınlarımızın ve çocuklarımızın dinimizden çıkmasını (yani okuduklarından etkilenerek İslâm'a girmelerini) istemiyoruz." dediler.
- İbnü'd-Düğünne bunları Hz. Ebû Bekir'e iletti. Hz. Ebû Bekir sözünde durdu. İbadetlerini aşikar yapmıyordu. Ancak evinin avlusunda gözyaşları içinde Kur'ân-ı Kerim okurken kadınlar ve çocuklar toplanıyor ve onu dinlemekten kendilerini alamıyorlardı. Sesi ve okuduğu kitap o kadar müteessirdi ki… Kureyşliler bu durumdan duydukları rahatsızlığı İbnü'd-Düğünne'ye ilettiler. İbni Düğünne Hz. Ebû Bekir'e gelip:

- “Seninle anlaşmaya vardığımız meseleyi biliyorsun. Ya bu anlaşmaya uyarsın ya da zimmetimi bana iade edersin. Çünkü ben, Arapların emân verdiğim bir adamdan emânımı geri aldığımı duymalarını istemiyorum,” dedi. Hz. Ebû Bekir de ona:
- “Emânını sana iade ediyorum ve Allah’ın emânına razı oluyorum,” dedi. Ve büyüklüğü İbnü’d-Düğünne ile kıyaslanamayacak olan Rabbinin himayesini tercih etti. Çünkü biliyordu ki Allah-u Teala şöyle buyurmaktadır:

- **وَإِنْ يَمْسَسْكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ وَإِنْ يَمْسَسْكَ بِخَيْرٍ فَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ**

- ***“Eğer Allah seni bir zarara uğratırsa, onu kendisinden başka giderecek yoktur. Ve eğer sana bir hayır verirse, (bunu da geri alacak yoktur). Şüphesiz O her şeye kadirdir.”***[5]

[5] Enam, 6/17.

Hicreti:

- Mekke'de Hz. Ebû Bekir, Hz. Ali ve Mekke'de müslüman oldukları için aileleri tarafından hapsedilmiş olanlarla köle ve cariyelerden başka kimse kalmamıştı. "Hz. Ebû Bekir de hicret etmek istemiş, Peygamberimiz kendisine;
- “Acele etme, bana hicret için izin verileceğini umuyorum”, diyerek ona izin vermemişti. Hz. Ebû Bekir:
- Anam babam sana fedâ olsun, gerçekten bunu umuyor musun? diye sordu.
- Peygamberimiz: “Evet, umuyorum”, diye cevap verince Hz. Ebû Bekir buna çok sevindi."[6]

---

[6] Buhari.

- Ebû Bekir hicret esnasında Peygamber Efendimizle birlikte Sevr dağındaki mağarada kaldıkları günü söyle anlatır:
- "Rasûlullah ile beraber bir mağarada bulundum. Bir ara başımı kaldırıp baktım. O anda Kureyş casuslarının ayaklarını gördüm. Bunun üzerine, 'Ya Rasûlullah, bunlardan birkaçı gözünü aşağı eğse de baksa muhakkak bizi görür' dedim. O, 'Sus ya Ebû Bekir. iki yoldaş ki, Allah onların üçüncüsü ola, endişe edilir mi?' buyurdu.
- Bu olay hakkında şu ayet nazil olmuştur:
- **إِلَّا تَنْصُرُوهُ فَقَدْ نَصَرَهُ اللَّهُ إِذْ أَخْرَجَهُ الَّذِينَ كَفَرُوا ثَانِيَ اثْنَيْنِ إِذْ هُمَا فِي الْغَارِ إِذْيَقُولُ لِصَاحِبِهِ لَا تَحْزَنْ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا**

- ***Eğer siz ona (Resûlullah'a) yardım etmezseniz (bu önemli değil); ona Allah yardım etmiştir: Hani, kâfirler onu, iki kişiden biri olarak (Ebu Bekir ile birlikte Mekke'den) çıkarmışlardı; hani onlar mağaradaydı; o, arkadaşına. Üzülme, çünkü Allah bizimle beraberdir, diyordu.***
- **فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَيْهِ وَأَيَّدَهُ بِجُنُودٍ لَمْ تَرَوْهَا وَجَعَلَ كَلِمَةَ الَّذِينَ كَفَرُوا السُّفْلَى وَكَلِمَةُ اللَّهِ هِيَ الْعُلْيَا وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ**
- ***Bunun üzerine Allah ona (sükûnet sağlayan) emniyetini indirdi, onu sizin görmediğiniz bir ordu ile destekledi ve kâfir olanların sözünü alçalttı. Allah'ın sözü ise zaten yücedir. Çünkü Allah üstündür, hikmet sahibidir.***[7]

---

[7] Tevbe, 9/40.

Katıldığı Savaşlar:

- Rasûlullah bizzat çarpıştığı Bedir, Uhud ve Hendek savaşlarında Ebû Bekir de yer aldı. Bunların dışında, Müreysi, Kurayza, Hayber, Mekke, Huneyn, Taif gazvelerinde de bulundu. Ebû Bekir, bu sözü geçen büyük savaşlardan başka, otuzdan fazla gazveye katılmıştır. Çarpışma olmaksızın Veddan, Buvat, Bedr-i Ûlâ, Useyre gazveleriyle de düşmanlar itaat altına alınmıştır. Bütün bu gazvelerde Hz. Ebû Bekir, Rasûlullah'ın en yakınında yer almış olup onun "veziri" gibi idi.
- Bedir'de, oğlu Abdurrahman müşrikler safında yer aldığında Ebû Bekir oğluyla çarpışmıştır.

Hz. Ebu Bekir'in Fazileti

- Rasulullah onun cömertliği hakkında şöyle buyurmuştur:
- مَا نَفَعَنِي مَالٌ قَطُّ، مَا نَفَعَنِي مَالُ أَبِي بَكْرٍ
- *"Ebû Bekir'in malından istifâde ettiğim kadar başka hiçbir kimsenin malından faydalanmadım"*
- Hazret-i Ebû Bekir ise bu iltifatkâr sözlere karşı gözyaşları içinde şöyle karşılık vermiştir:
- يَا رَسُولَ اللَّهِ، هَلْ أَنَا وَمَالِي إِلَّا لَكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ
- "Ben ve malım, yalnızca Sen'in için değil miyiz yâ Rasûlallah?"[8]

---

[8] İbn Mace.

- "Rasûlullah buyurdular ki:
- أَتَانِي جِبْرِيلُ فَأَخَذَ بِيَدِي فَأَرَانِي بَابَ الْجَنَّةِ الَّذِي تَدْخُلُ مِنْهُ أُمَّتِي
- *Cebrail yanıma gelerek elimden tuttu ve bana ümmetimin gireceği cennet kapısını gösterdi.*
- فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، وُدِدْتُ أَنِّي كُنْتُ مَعَكَ حَتَّى أَنْظُرَ إِلَيْهِ،
- Hz. Ebu Bekr atılıp: "Ey Allah'ın Resulü! Ben o sırada seninle olmayı ne kadar isterdim, ta ki ona ben de bakayım!" dedi.

- فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ «أَمَا إِنَّكَ يَا أَبَا بَكْرٍ أَوَّلُ مَنْ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مِنْ أُمَّتِي»

- Aleyhissalatu vesselam: *"Ey Ebu Bekr, ümmetimden cennete ilk girecek kimse olman sana yetmez mi!"* karşılığında bulundular.[9]

******

- Hz. Peygamber buyurdu ki:
- *“Ebû Bekir bendendir, ben de ondanım. Ebû Bekir dünyâda ve âhirette kardeşimdir.’’*[10]

---

[9] Ebu Davud.
[10] Tirmizi.

- Bir kere Peygamber'in yanına bir kadın geldi. (Giderken) Peygamber kadına tekrar kendisine müracaat etmesini emretti. Kadın sanki Peygamber'in ölümünü kastederek:

- **قَالَتْ: أَرَأَيْتَ إِنْ جِئْتُ وَلَمْ أَجِدْكَ؟ كَأَنَّهَا تَقُولُ: الْمَوْتَ،**

- Ben gelir de seni bulamazsam? diye sordu.

- **قَالَ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «إِنْ لَمْ تَجِدِينِي فَأْتِي أَبَا بَكْرٍ»**

- Peygamber: *"Şâyet beni bulamazsan Ebû Bekr'e müracaat et!"* buyurdu.[11]

---

[11] Buhari.

- Ebu'd-Derdâ anlatıyor:
- Ben Peygamber'in yanında oturuyordum.. Bu sırada Ebû Bekir, elbisesinin eteğini diz kapaklarını açıncaya kadar toplayarak (telâşla) çıkageldi. Peygamber bize:
- *"Arkadaşınız birisiyle çekişmiş herhalde"* buyurdu.
- Ebû Bekir selâm verdi ve: .
- Yâ Rasûlallah! Benimle Hattâb oğlu arasında bir şey (bir çekişme) oldu. Ben bu çekişmede Ömer'e haksızlık ettim. Sonra pişman oldum da kendisinden beni affetmesini istedim. Fakat Ömer kabul etmedi. Ben de Sana geldim, dedi.
- Bunun üzerine Rasûlullah üç kere:
- *"Allah seni mağfiret etsin ey Ebu Bekir!"* dedi. Sonra Ömer de bu dargınlıktan pişman oldu da Ebû Bekirin evine gitti ve:

- Ebû Bekir burada mı? diye sordu. Ev halkı:
- Hayır, burada değil, diye cevâb vermeleri üzerine, Ömer de Peygamber'in huzuruna geldi ve O'na selâm verdi.
- Bu sırada Peygamber'in yüzü değişmeye başladı. Hattâ Ebû Bekr korktu da iki dizi üzerine çöktü ve iki kere:
- Yâ Rasûlallah! Vallâhî bu işte Ömer'den daha ileriye gitmişimdir, dedi.
- Bunun üzerine Peygamber (hepimize hitaben):
- **إِنَّ اللَّهَ بَعَثَنِي إِلَيْكُمْ فَقُلْتُمْ كَذَبْتَ، وَقَالَ أَبُو بَكْرٍ صَدَقَ، وَوَاسَانِي بِنَفْسِهِ وَمَالِهِ،**
- *"Şüphesiz ki, Allah beni size peygamber göndermişti. Bunu size tebliğ ettiğimde hepiniz bana: 'Yalan söyledin' demiştiniz- Ebû Bekr ise:*

'Doğru söyledin' demiş ve bana canı ile, malı ile yâr ve yardımcı olmuştur” buyurdu.

- Sonra Rasûlullah iki kere:

- فَهَلْ أَنْتُمْ تَارِكُوا لِي صَاحِبِي

- *"Şimdi sizler benim bu dostumu, bu nisbeti ve bu hususiyeti, ile bana bırakırsınız değil mi?"* buyurdu.
- Râvî Ebu'd-Derdâ: Ebû Bekr, hakkında Peygamber'in ortaya koyduğu bu büyütmeden sonra artık O'nun hatırı için hiç incitilmedi, demiştir.[12]

[12] Buhari.

- Ebu Hureyre anlatıyor:
- **قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ أَصْبَحَ مِنْكُمُ الْيَوْمَ صَائِمًا؟»**
- Rasulullah sordu: *"Bugün sizden kim oruçlu olarak sabahladı?"*
- **قَالَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ: أَنَا،**
- Ebu Bekir: "Ben" dedi.
- **قَالَ: «فَمَنْ تَبِعَ مِنْكُمُ الْيَوْمَ جَنَازَةً؟»**
- Rasulullah sordu: *"Bugün sizden kim bir cenazeye katıldı?"*
- **قَالَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ: أَنَا،**
- Ebu Bekir: "Ben" dedi.
- **قَالَ: «فَمَنْ أَطْعَمَ مِنْكُمُ الْيَوْمَ مِسْكِينًا؟»**

- Rasulullah sordu: *“Bugün sizden kim bir fakiri doyurdu?”*
- قَالَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ: أَنَا،
- Ebu Bekir: “Ben” dedi.
- قَالَ: «فَمَنْ عَادَ مِنْكُمُ الْيَوْمَ مَرِيضًا؟»
- Rasulullah sordu: *“Bugün sizden kim bir hastayı ziyaret etti?”*
- قَالَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ: أَنَا،
- Ebu Bekir: “Ben” dedi.
- فَقَالَ رَسُولُ اللهِ: «مَا اجْتَمَعْنَ فِي امْرِئٍ، إِلَّا دَخَلَ الْجَنَّةَ»
- Rasulullah şöyle buyurdu: *“Bu özellikler kimde toplanırsa o kişi muhakkak cennete girer.”*[13]

---

[13] Müslim.

- Rasûlullah (sas) şöyle buyurdu:
- *"Kim Allah yolunda şeylerden herhangi bir şeyden çift sadaka verirse, cennet kapılarından: Ey Allah'ın kulu! Bu kapı hayırlıdır! diye çağırılır. Her kim de devamlı namaz kılanlardan olursa, o da (cennetin) namaz kapısından çağırılır. Cihâd ehlinden olan ise cihâd kapısından çağırılır. Sadaka verenlerden olan kimse ise sadaka kapısından çağırılır. Oruç tutanlardan ise oruç kapısından ve Reyyân kapısından çağırılır".*
- Ebû Bekr: "Bu kapıların hepsinden çağırılan kimse üzerine bir zarar var mıdır?" dedi.
- Yine Ebû Bekr: "Yâ Rasûlallah, bir kimse bu kapıların hepsinden çağırılır mı?" diye sordu.
- Rasûlullah:
- *"Evet, hepsinden da'vet olunur ve ben senin onlardan olacağını ümit ediyorum yâ Ebâ Bekr!"* dedi.[14]

---

[14] Buhari.

- Peygamber bir defasında Ebû Bekr, Ömer ve Osmân ile birlikte Uhud Dağına çıkmıştı. Orada bulundukları sırada dağ onları salladı. Bunun üzerine Peygamber şöyle dedi:

- اُثْبُتْ أُحُدُ فَإِنَّمَا عَلَيْكَ نَبِيٌّ وَصِدِّيقٌ وَشَهِيدَانِ

- *"Ey Uhud, sabit ol! Bil ki senin üstünde bir peygamber, bir sıddîk, iki de şehîd bulunuyor.''*[15]

[15] Buhari.

Hz. Ebu Bekir'in Firaseti

- Vedâ Haccı'nda "…Bugün size dîninizi ikmâl ettim; üzerinize olan nîmetimi tamamladım ve sizin için dîn olarak İslâm'ı seçtim..." (el-Mâide, 3) âyeti nâzil olmuştu. Herkes, dînin tamamlanmasına sevindi. Fakat Hazret-i Ebû Bekir, yüksek firâsetiyle bundan, Allah Teâlâ'nın pek yakında mübarek Rasûlü'nü ebediyet âlemine dâvet buyuracağını sezdi. Gönlüne düşen ayrılık ateşinin ıztırâbıyla hüzne gark oldu.

******

- Allah Rasûlü son günlerinde hastalığının ağırlığı sebebiyle mescide çıkamamıştı. Cemaate namaz kıldırması için de Ebû Bekir'i imam tâyin etmişti. Fakat bir ara kendisini iyi hissederek mescide çıktı. Ashâb-ı kirâma bâzı nasîhatlerde bulunduktan sonra:

- إِنَّ اللَّهَ خَيَّرَ عَبْدًا بَيْنَ الدُّنْيَا وَبَيْنَ مَا عِنْدَهُ فَاخْتَارَ ذَلِكَ الْعَبْدُ مَا عِنْدَ اللَّهِ

- *“-Şânı yüce olan Allah, bir kulunu, dünyâ ile kendi katındaki nîmetler arasında serbest bıraktı. O kul da Allah katındakini tercîh etti!..”* buyurdu.

- Bu sözler üzerine Hazret-i Ebû Bekir’in kalbi mahzunlaştı, ardından da gözyaşları dökmeye başladı. Zîrâ Hazret-i Peygamber’in kendilerine bir nevî vedâ hitâbında bulunduğunu hissetmişti. Ayrılıktan inleyen bir ney gibi feryâda başladı. Hıçkıra hıçkıra:

- “–Anam, babam Sana fedâ olsun yâ Rasûlallah! Sana babalarımızı, analarımızı, canlarımızı, mallarımızı ve evlâtlarımızı fedâ ederiz!..” dedi.

- Cemaat içinde O’ndan başka hiç kimse, Hazret-i Peygamber’in derin hissiyâtını ve dünyaya vedâ hâlinde olduğunu kavrayamamıştı. Hattâ ashâb, Hazret-i Ebû Bekir’in ağlamasına bir anlam verememiş, büyük bir hayretle birbirlerine:
- “–Rasûlullâh, Rabbine kavuşmayı tercih eden sâlih kişiden bahsederken şu ihtiyarın ağlaması, doğrusu şaşılacak şey!..” dediler.
- Bu esnada Rasûlullah, hem Hz. Ebû Bekir’in mahzun gönlünü tesellî hem de ashâbına onun değerini beyan için sözlerine şöyle devam etti:
- **مَا لِأَحَدٍ عِنْدَنَا يَدٌ إِلَّا وَقَدْ كَافَيْنَاهُ مَا خَلَا أَبَا بَكْرٍ**
- *“Bize iyiliği dokunan herkese bunun karşılığını aynıyla veya fazlasıyla ödemişizdir. Ancak Ebû Bekir müstesnâ!..*
- **فَإِنَّ لَهُ عِنْدَنَا يَدًا يُكَافِئُهُ اللَّهُ بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَمَا نَفَعَنِي مَالُ أَحَدٍ قَطُّ مَا نَفَعَنِي مَالُ أَبِي بَكْرٍ،**

- *Onun o kadar iyiliği olmuştur ki, karşılığını kıyâmet günü Allah verecektir. Sohbetiyle olsun, malıyla olsun bana en fazla ikramda bulunan Ebû Bekir'dir.*
- وَلَوْ كُنْتُ مُتَّخِذًا خَلِيلًا لَاتَّخَذْتُ أَبَا بَكْرٍ خَلِيلًا وَلَكِنْ أُخُوَّةُ الْإِسْلَامِ وَمَوَدَّتُهُ
- *Eğer ben, Rabbimden başkasını dost edinecek olsaydım, mutlaka Ebû Bekir'i dost edinirdim. Fakat İslâm kardeşliği ve sevgisi daha üstündür."*[16]

---

[16] Buhari, Tirmizi.

Hz. Ebu Bekir'in Cömertliği:

- Hz. Ebu Bekir vefâtına yakın büyük bir istiğnâ hâli içinde, kendisine âit bir arâzinin satılıp halîfeliği müddetince zarûreten aldığı maaşların devlet hazinesine geri ödenmesini vasiyet etti.[17]

******

- Ebû Bekir, canını ve malını cömertçe Allah yolunda fedâ etmişti. Servetini birçok defalar tamamıyla Allah Rasûlü'ne getirmiş, tıpkı Rasûl-i Ekrem gibi, fakirliğe düşmekten korkmaksızın infakta bulunmuştu. Hattâ kendisine:

- مَا أَبْقَيْتَ لِأَهْلِكَ

- "–Çoluk çocuğuna ne bıraktın yâ Ebâ Bekir?" diye soran Efendimiz'e:

---

[17] İbnu'l-Esir.

- أَبْقَيْتُ لَهُمْ اللَّهَ وَرَسُولَهُ

- "–Allah ve Rasûlü'nü bıraktım!.." demiştir.[18]

******

- Allah Rasûlü, ashâbından hiçbirinin malını tamamıyla infak etmesine izin vermez, yalnız Ebû Bekir'e müsâade ederdi. Zîrâ bütün malı-mülkü infak ettikten sonra yaşanabilecek fakr u zarûret içinde, nefs ve şeytanın iğvâsıyla, gönüllerde bir pişmanlık peydâ olması muhtemeldir. Böyle bir pişmanlık ise, yapılan hayır ve hasenâtın fazîletini yok edip, ecrini zâyî eder. Fakat Hazret-i Sıddîk'ın gönül âlemi, Allah ve Rasûlü'nün muhabbetiyle perçinlenmiş, aslâ sarsılmaz bir îman kalesi gibiydi

---

[18] Ebu Davud.

Hz. Ebu Bekir’in Tevazusu:

- Hz. Ebu Bekir şöyle dua ederdi:
- “Yâ Rabbî! Benim vücûdumu cehennemde o kadar büyüt ki, başka kullarına orada yer kalmasın!..”

******

- Hazret-i Ebû Bekir, halîfe seçildiğinde minbere çıkarak büyük bir tevâzû içinde şöyle hitâb etti:
- أَمّا بَعْدُ أَيُّهَا النَّاسُ فَإِنِّي قَدْ وُلِّيتُ عَلَيْكُمْ وَلَسْتُ بِخَيْرِكُمْ فَإِنْ أَحْسَنْتُ فَأَعِينُونِي ؛ وَإِنْ أَسَأْتُ فَقَوِّمُونِي ؛ اَلصِّدْقُ أَمَانَةٌ وَالْكَذِبُ خِيَانَةٌ وَالضَّعِيفُ

فِيكُمْ قَوِيٌّ عِنْدِي حَتَّى أُرِيحَ عَلَيْهِ حَقَّهُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ وَالْقَوِيُّ فِيكُمْ ضَعِيفٌ عِنْدِي حَتَّى آخُذَ الْحَقَّ مِنْهُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ

- Ey insanlar! Sizin en hayırlınız olmadığım halde size yönetici oldum. Eğer ben güzel işler yaparsam beni destekleyin. Eğer kötü işler yaparsam beni düzeltin. Doğruluk emanettir, yalan ise hıyanettir. Sizin içinizde zayıf olanınız hakkını ona teslim edene kadar inşallah benim katımda güçlüdür. Sizin içinizde güçlü olanınız ise ondan gasp ettiği hak alınıncaya kadar inşallah benim katımda zayıftır.[19]

[19] İbn Sad.

- Ebû Bekir halîfe olunca, önceki hayatına göre daha mütevâzı, daha zâhidâne, daha müstağnî bir hâle bürünmüştü. Halîfe olmadan önce çevresindeki yetim kızların koyunlarını sağıverir, ihtiyaçlarını karşılardı. Halîfe olduktan sonra komşuları, artık onun meşgalelerinin artacağını, belki hayat şartlarının değişeceğini, bundan böyle yetimlerin koyunlarını sağmayacağını düşünmeye başlamışlardı. Ancak değişen bir şey olmadı. O, aynı mütevâzı hâliyle yetimlerin koyunlarını sağmaya ve ihtiyaçlarını bizzat karşılamaya devam etti.

<u>İslam'ı Korumadaki Hassasiyeti:</u>

- Allah Rasûlü'nün vefâtından sonra baş gösteren irtidat (dinden dönme) ve zekâtı reddetme hareketlerine karşı büyük bir dirâyet ve kararlılıkla mukâvemet gösterdi ve:
- "–Şâyet zekât mallarından küçücük bir ip parçasını bile benden saklayıp onu vermezlerse onlara savaş açarım!.." dedi.

Hz. Ebu Bekir’den Öğütler

- “Allâh ile mahlûkâtından hiçbiri arasında bir neseb bağı yoktur. Allâh’a yakınlık, ancak O’na itaat ve emirlerine tâbî olmakla mümkündür.”
- “Allah, kulunun amelsiz sözünden râzı olmaz.”
- “Çok söz, kişiyi unutkan yapar.”
- “Ne Söylediğin, ne zaman söylediğinin ve kime söylediğini iyi düşün!”
- “Hakk’ı tanıyan âriflerin kölesi ol!”
- “Sana yol göstermek isteyenden hâlini gizleme! Aksi takdirde kendini aldatırsın.”
- “Kendini ıslah et ki insanlar da sana karşı iyi davransınlar.”
- “Dört kimse Allâh’ın sâlih kullarındandır:
    - 1. Tevbe eden kişiyi gördüğü zaman sevinen.
    - 2. Günahkârların affı için Rabbine yalvaran.
    - 3. Din kardeşine gıyâbında duâ eden.
    - 4. Kendinden muhtaç kişiye yardım ve hizmette bulunan.”

- "Îman sadece câmilerde, mal cimrilerde, silah korkaklarda, yetki zayıflarda olursa işler bozulur."
- "Akıllı kimse takvâ sahibi olan, akılsız da zâlim olandır."
- "Allah Teâlâ Kur'ân-ı Kerîm'de vereceğini va'dettiği mükâfâtı azap ile birlikte zikretti ki bu vesîleyle kul ibâdete rağbet etsin ve azaptan korksun."
- "Bir hayrı kaçırırsan onu yakalamaya çalış, elde edince de onu geçmeye bak, daha güzelini yapmaya gayret et!"
- "İnsanlara iyilik etmek, kişiyi âfetlerden ve belâlardan muhafaza eder."
- "Şöhretten kaç ki şeref seni takip etsin. Ölüme karşı hazırlıklı ol ki sana hayat verilsin."
- "Hiçbir belâ yoktur ki ondan daha kötüsü olmasın."
- "Sabırda zarar, hüzün ve telaşta fayda yoktur."
- "Sabır îmânın yarısı, yakîn ise tamamıdır."
- "Allah'tan âfiyet isteyiniz. Hiç kimseye yakînden (kat'î bir îmandan) sonra âfiyetten daha fazîletli bir şey verilmemiştir."

- “Bana göre âfiyette olup şükretmem, imtihan edilip sabretmemden daha makbûldür.”
- “Dünya mü’minlerin pazarı; gece ile gündüz sermâyeleri; güzel ameller ticaret malları; cennet kazançları; cehennem de zararlarıdır.”
- “Hazret-i Peygamber’e salevât getirmek günahları, suyun ateşi söndürmesinden daha çabuk yok eder. Ona (muhabbet ve ihlâsla) selâm göndermek pek çok köle âzâd etmekten daha fazîletlidir. Rasûlullah’ı sevmek ise riyâzet ve mücâhededen, Allah yolunda kılıç sallamaktan daha üstündür.”
- "Rasûlullah vahy ile korunuyordu. Benim ise beni yalnız bırakmayan bir şeytanım vardır.
- Hayır islerinde acele edin, çünkü arkanızdan acele gelen eceliniz var.
- Allah için söylenmeyen bir sözde hayir yoktur.
- Herhangi bir yericinin yermesinden korktuğu için hakkı söylemekten çekinen kimsede hayır yoktur.
- Amelin sırrı sabırdır.

- Hiç kimseye imandan sonra sağlıktan daha üstün bir nimet verilmemiştir.
- Hesaba çekilmeden kendinizi hesaba çekiniz.
- “Allah dostları (mizaçlarına göre) üç sınıftırlar. Her üç sınıf, üçer alâmetle bilinir:
- Birinci sınıf (Hak dostları), havf (korku) hâlinde olanlardır. Bunlar;
  - 1. Dâimâ mütevâzıdırlar.
  - 2. Hayır-hasenâtları ne kadar çok olsa da onu az görürler.
  - 3. En küçük hatâlarını bile büyük görürler. (Zîrâ kime karşı günah işlediklerinin farkındadırlar.)
- İkinci sınıf (Hak dostları), recâ (ümit) sahibi kimselerdir. Bunlar da;
  - 1. Her hâl ve hareketlerinde insanlara fazîlet ve güzellikler sergileyerek örnek olurlar.
  - 2. Mallarını Hak yolunda sarf ederek insanların en cömertlerinden olurlar.
  - 3. Allâh’ın kullarına karşı dâimâ hüsn-i zan içindedirler.

- Üçüncü sınıf (Hak dostları) ise, aşk ve muhabbet vecdiyle Rabbine ibâdet eden (ârifler)dir. Bunlar da;
  - 1. Sevdikleri şeyleri (Allâh için) infak ederler.
  - 2. Her hâl ve hareketlerinde Allah rızâsını hedeflerler, bu yüzden câhillerin kınamalarına aldırmaz, onların kaba davranışlarından rahatsız olmazlar.
  - 3. Nefislerine ağır gelen şeyleri nefislerinin muhâlefetine rağmen îfâya çalışırlar; bütün hâl ve hareketlerinde Allâh'ın emir ve nehiylerine itaat ederler."

Hz. Peygamber’in Vefatından Sonraki Davranışı:

- Hicrî on birinci yılda hastalanan Rasûlullah (s.a.s.) 13 Rebiyülevvel Pazartesi günü (8 Haziran 632) vefât etti. Onun vefâtını duyan müslümanlar büyük bir üzüntüye kapıldılar ve ilk anda ne yapmaları gerektiğine karar veremediler. Ama o da bir ölümlüydü. Hz. Ömer, onun Hz. Musa gibi Rabbi ile buluşmaya gittiğini, O'nun için "öldü" diyen olursa ellerini keseceğini söylüyordu. Ebû Bekir, Rasûlullah'ın iyi olduğu bir sırada ondan izin alarak kızının yanına gitmişti.
- Vefât haberini duyar duymaz hemen geldi, Rasûlullah'ı alnından öptü ve "Babam ve anam sana fedâ olsun ya Rasûlullah. Ölümünde de yaşamındaki kadar güzelsin. Senin ölümünle peygamberlik son bulmuştur. Şânın ve şerefin o kadar büyük ki, üzerinde ağlamaktan münezzehsin. Yâ Muhammed, Rabbinin katında bizi unutma; hatırında olalım ..." dedi.

- Sonra dışarı çıkıp Ömer'i susturdu ve şöyle dedi;
- **أَيُّهَا النَّاسُ، إِنَّهُ مَنْ كَانَ يَعْبُدُ مُحَمَّدًا فَإِنَّ مُحَمَّدًا قَدْ مَاتَ، وَمَنْ كَانَ يَعْبُدُ اللَّهَ فَإِنَّ اللَّهَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ.**
- "Ey insanlar, Allah birdir, O'ndan başka ilâh yoktur, Muhammed O'nun kulu ve elçisidir. Allah apaçık hakikattir. Muhammed'e kulluk eden varsa, bilsin ki o ölmüştür. Allah'a kulluk edenlere gelince, şüphesiz Allah diri, bâkî ve ebedîdir.
- Size Allah'ın şu buyruğunu hatırlatırım:
- **وَمَا مُحَمَّدٌ إِلاَّ رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِن قَبْلِهِ الرُّسُلُ أَفَإِنْ مَاتَ أَوْ قُتِلَ انْقَلَبْتُمْ عَلَى أَعْقَابِكُمْ وَمَنْ يَنْقَلِبْ عَلَى عَقِبَيْهِ فَلَنْ يَضُرَّ اللَّهَ شَيْئًا وَسَيَجْزِي اللَّهُ الشَّاكِرِينَ**

- ***Muhammed sadece bir elçidir. Ondan önce de peygamberler gelip geçmiştir. Simdi o ölür veya öldürülürse siz ökçelerinizin üzerinde geriye mi döneceksiniz? Kim ökçesi üzerinde geriye dönerse Allah'a hiçbir ziyan veremez. Allah şükredenleri mükâfatlandıracaktır.***[20]
- Allah'ın kitabı ve Rasûlullah'ın sünnetine sarılan doğruyu bulur, o ikisinin arasını ayıran sapıtır. Şeytan, peygamberimizin ölümü ile sizi aldatmasın, dininizden saptırmasın. Şeytanın size ulaşmasına fırsat vermeyiniz“[21]

---

[20] Al-i İmran, 3/144.
[21] İbn Hişam.